

KYLÄ KIINNOSTAA

Kylien kehittämistarpeet Jyväsräihi ry:n toiminta-alueella

Minna Jääskeläinen

Opinnäytetyö
toukokuu 2011

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Luonnonvara- ja ympäristöala

Tekijä(t) JÄÄSKELÄINEN, Minna Maarit	Julkaisun laji	Päivämäärä
	Opinnäytetyö	9.5.2011
	Sivumäärä	Julkaisun kieli
	47	suomi
	Luottamuksellisuus	Verkköjulkaisulupa myönnetty (X)
	() saakka	
Työn nimi		
KYLÄ KIINNOSTAA, Kylien kehittämismahdollisuudet Jyväsräihi ry:n toiminta-		
Koulutusohjelma		
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t)		
AUER, Jaana		
Toimeksiantaja(t)		
Jyväsräihi ry		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyö käsittelee Jyväsräihi ry:n toiminta-alueen kylien kehittämistarpeita ja Jyväsräihi ry:n mahdollisuuksia LEADER-toimintaryhmänä vastata näihin tarpeisiin. Kylien tarpeet on selvitetty toimijoille lähetetyllä kyläkyselyllä. Kyselyn tuloksia verrataan Paula Vasaran vuonna 2005 tekemän Jyväsräihi toiminta-alueen kehittämistarpeet kyselyn tuloksiin. Vasaran kyselyn tarkoitus on ollut kerätä tietoa seuraavan rahoituskauden ohjelmaan varten. Kyselyjen tulokset ovat jossain määrin samansuuntaisia.</p> <p>Kyselyn tulosten pohjalta laadittiin Kylä kiinnostaa -hankesuunnitelma yhteistyössä Keski-Suomen Liikunta ry:n, Keski-Suomen kylät ry:n ja Jyväsräihi ry:n kanssa. Tavoitteena oli rakentaa hanke, joka mahdollisimman laajapohjaisesti vastaa alueen toimijoiden havaitsemiin tarpeisiin ja olisi hyvän toimintatavan mukaisesti monistettavissa tarvittaessa muille alueille.</p> <p>Työssä käydään läpi toimintaryhmätyön ja kylien kehittämisen perusteita ja historiaa sekä kylätoiminnan tulevaisuuden näkymiä erityyppisten koulutusten sekä kirjallisen materiaalin pohjalta. Kylien kehittämisessä painotetaan erityisesti kyläsuunnitelmien merkitystä sekä käyttömahdollisuuksia sekä kolmannen sektorin ja kuntien yhteistyön vahvistamista ja vahvistamisen merkitystä aluekehittämisen ja aluepolitiikan näkökulmasta. Myös kehittämisohjelmien eri tasot ja toimijoiden mahdollisuudet vaikuttaa ohjelmatyöhön käydään läpi.</p>		
Avainsanat (asiasanat)		
Kylien kehittäminen, LEADER toimintatapa, kyläsuunnitelma, toimintaryhmätyö, Mannersuomen maaseudun kehittämisohjelma, Verkostokyläohjelma, Jyväsräihi ry.		

Author(s) Jääskeläinen, Minna	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 9.5.2011
	Pages 47	Language Finnish
	Confidential () Until	Permission for web publication(x)
Title Kylä Kiinnostaa		
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and Rural Industries		
Tutor(s) AUER, Jaana		
Assigned by Jyväsräihi ry		
<p>Abstract</p> <p>This paper deals with development needs of villages within Jyväsräihi local action group's area and the ability of Jyväsräihi LAG to act on their needs. The needs of the villages have been investigated by a questionnaire. The results of the questionnaire are compared to the results of the Vasara's 2005 Jyväsräihi LAG development needs questionnaire. The purpose of the Vasara questionnaire was to collect data for the next leader program. Results of the two are somewhat similar. A project plan for Kylä kiinnostaa project was compiled after examining the results of the questionnaire. The plan was made in co-operation with KesLi association, Keski-Suomen Kylät village association and Jyväsräihi LAG with the goal of planning a project catering as vastly as possible to the needs of various groups in the area. More over the project should be able to be copied to other areas if necessary.</p> <p>This paper looks at basics and history of leader groups' work and rural development, as well as the future of rural areas. The background material includes both various lectures and literature. The focal points in developing villages are especially in the written village plans and their implementation. As well as strengthening of co-operation between the third sector and local municipalities. In this paper the previously mentioned co-operation is seen very important in the light of local development and regional policy. Finally, the several levels of rural development programmes and the operators' possibilities to make their voices heard in the rural development programmes have been included in the paper.</p>		
<p>Keywords</p> <p>Village development, the LEADER approach, the village plan, Local action group LAG, Continental Finland's Rural Development, Village Network Program, Jyväsräihi</p>		

SISÄLTÖ

1	LÄHTÖKOHTA	2
2	TOIMINTARYHMÄTYÖ JA LEADER TOIMINTATAPA	3
2.1	Yleistä	3
2.2	Toimintaryhmätyön ja aluekehittämisen historiaa.....	4
2.3	Jyväsräihi ry alueen kehittäjänä	5
3	KYLÄN MÄÄRITTELY	6
4	KYLÄKYSELY	6
4.1	Kyselyn toteutus ja tavoitteet	6
4.2	Kyselyn sisältö ja vastaukset	7
4.2.1	Kyselyn johdanto ja vastaajan taustatiedot	7
4.2.2	Kysymyksiä kylän tilasta ja tarpeista	8
4.2.3	Kysymyksiä kylän viestinnästä ja tiedotuksesta	8
4.2.4	Kysymyksiä kylän tulevaisuudesta	9
4.2.5	Vastausprosentti, vastaajien ikärakenne ja alueellinen jakautuminen	9
4.3	Yhteenveto vastauksista	10
4.4	Jyväsräiheen toiminta-alueen kehittämistarpeet –kyselyn 2005 tuloksista	11
4.5	Tulosten vertailua ja pohdinta	12
5	HANKESUUNNITELMAN TEKEMISEN VAIHEISTA	13
6	HANKESUUNNITELMA	16
7	HANKKEEN JÄLKEEN	28
8	KYLÄTOIMINNAN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	29
8.1	Kylät ja kunnallinen päätöksenteko	29
8.2	Kolmannen sektorin ja kuntien yhteistyö	30
8.3	Haasteet ja epävarmuustekijät	31
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
10	POHDINTA	33
	LÄHTEET	36
11	LIITTEET	38
	Liite 1 kyläkysely	39
	Liite 2 talkootyösuunnitelma	45
	Liite 3 tiedotussuunnitelma	46

1 LÄHTÖKOHTA

Opinnäytetyön lähtökohta oli selvittää kyselyn avulla kylien kehittämistarpeita ja niin kyläyhdistysten kuin yksittäisten kyläläisten halukkuutta osallistua oman kylän kehittämiseen hanketoiminnan avulla. Jyväsrähi ry:n toiminnanjohtajalle on tullut toistuvasti kyselyjä kylien pienten hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Hankkeen tulee kuitenkin olla taloudellisesti riittävän suuri, jotta se voidaan rahoittaa.

Jyväsrähi halusi kartoittaa mahdollisuudet käynnistää kylien yhteisen kehittämishakkeen, jonka puitteissa näitä kylien pieniä tarpeita voidaan hankkeen kautta rahoittaa ja edistää toimijoiden vuorovaikutusta. Keski-Suomen toimintaryhmillä on meneillään kolmivuotinen Viestinnästä voimaa hanke, jonka luomia verkostoja ja tuloksia voidaan hyödyntää myös tämän kyseisen hankkeen yhteydessä. Opinnäytetyö käsittelee kylien kehittämistarpeita Jyväskylän alueella ja Jyväsrähien mahdollisuutta vastata näihin kehittämistarpeisiin oman hankkeen käynnistämisen kautta.

Kuntaliitos on tuonut uusia haasteita Jyväskylälle, kaavoituksessa tavoitellana pidetään tiivistä yhdyskuntarakentamista valmiin kunnallistekniikan ja tietoverkon läheisyyteen. Jyväskylän Kaupunki ei toistaiseksi ole osoittanut minäkäänlaista kiinnostusta kehittää kyliä niiden omilla ehdoilla. Nämä asiat jäävät siis kyläyhdistysten ja muiden alueilla toimivien yhdistysten omalle vastuulle. Kenenkään etu ei kuitenkaan ole autioituvat kylät. Päinvastoin, mitä aktiivisemmin kylä toimii, sitä todennäköisemmin sinne myös muuttaa uusia asukkaita jolloin palvelujen karkaaminen kunnan tai kaupungin keskustaan jää tapahtumatta.

Lähtökohta oli se, että kyselyn tulosten analysoimisen jälkeen päätettiin johtaa se toimenpiteisiin. Kun vastaukset antoivat riittävän varmuuden kylien kiinnostuksesta, laadin toiminnanjohtaja Pirjo Ikäheimosen ohjauksessa toteuttamiskelpoisen hankesuunnitelman kylien kehittämishankkeesta. Mahdollisuuksien mukaan hanke suunniteltiin alueidenväliseksi hankkeeksi ja kartoitettiin onko alueella kiinnostuneita yhdistyksiä hankkeen osatoteuttajiksi. Alu-

eiden väliseen hankkeeseen tarvitaan oman toiminta-alueen ulkopuolinen toteuttaja kumppani joka täyttää hanketoimintaan liittyvät vaatimukset, alueiden välisen hankkeen yksi etu on se, että sen rahoitus ei menisi kokonaan Jyväsräihi ry:n omasta rahoituskehystä.

2 TOIMINTARYHMÄTYÖ JA LEADER TOIMINTATAPA

2.1 Yleistä

Kun puhutaan LEADER yhdistyksistä, voidaan käyttää helpommin ymmärrettävää käsitettä toimintaryhmä. Toimintaryhmä on rekisteröity maaseudunkehittämisyhdistys joka toimii kolmikantaperiaatteen mukaisesti. Toimintaryhmän hallitus koostuu toiminta-alueen kuntien edustajista, yhdistysten edustajista ja asukasedustajista, näin valta ei karkaa minkään yksittäisen tahon käsiin vaan työssä on monenlaista asiantuntemusta. Toimintaryhmät ohjaavat hankehakijoita hankkeiden suunnittelussa ja järjestävät aktivointitilaisuuksia ja koulutusta sekä yhdistystoiminnasta että hankkeiden koordinoinnista. Toimintaryhmien hallitukset käyvät hankehakemukset läpi ja tarkastelevat hankkeiden ohjelmanmukaisuutta ja tekevät sen perusteella joko puoltavan tai kieltävän päätöksen. Hallitus voi tarvittaessa pyytää hakijan kuultavaksi kokoukseen jotta päätös on varmasti oikeudenmukainen, hallitus voi tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita kuultavaksi kokoukseen.

Kehittämistoiminnan ylimpänä suuntaviivana on Mannersuomen maaseudun kehittämisohjelma, yleisemmin alueelliselle tasolle tavoitteet tuo maakunnallinen kehittämissuunnitelma, jonka on laatinut TE-keskuksen maaseutujaosto ja jonka laatimiseen myös toimintaryhmät ovat osallistuneet Paikallistason suuntaviivat kirjataan toimintaryhmän omaan kehittämisohjelmaan, Jyväsräihi ry:n laatima Verkostokylä-ohjelma 2007–2013 on paikallisen toiminnan suunnan määräävä asiakirja. Ohjelmaa on mahdollista muuttaa ja päivittää kesken ohjelmakauden, mikäli tarpeet muuttuvat. Verkostokyläohjelmaa on päivitetty vuonna 2009, koska ohjelmanmukaisia hankkeita ei ollut vireillä. Samaan ai-

kaan kuitenkin tarve hankkeille, joita kyseisen ohjelman puitteissa ei olisi voinut rahoittaa, oli olemassa.

Toimintaryhmän hyväksymät hankehakemukset siirtyvät alueen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen laillisuusarviointiin, ja ELY-keskuksen myönteisen päätöksen jälkeen hanke voidaan käynnistää. Jyväsrähi ry on toiminut vuodesta 2002 ja sen toiminta-alueeseen kuuluu Jyväskylä, entinen Jyväskylän maalaiskunta, Muurame, Laukaa ja Uurainen. Alun perin Uurainen ei kuulunut Jyväsräihin toiminta-alueeseen, vaan lähti mukaan vasta vuoden 2007 aikana. Kuntaliitos vuonna 2009 ei muuttanut toiminta-alueen rajoja vaan entinen Korpilahti kuuluu edelleen Vesuri ry:n toiminta-alueeseen.

LEADER työn keskeisimpiä ajatuksena on alhaalta ylöspäin – periaate, joka tarkoittaa sitä että päätösvalta ja hankkeiden valmistelu rahoitettavissa hankkeissa on tavallisilla ihmisillä. Juuri ne ihmiset ovat oman asuinalueensa parhaita asiantuntijoita. LEADER työn ohjenuoria on myös maaseudun elinkeinojen kehittäminen ja työpaikkojen luominen uusien menetelmien ja toimintatapojen avulla, tässä huomioidaan erityisesti naisten ja nuorten työllistymismahdollisuudet. (Avain vaikuttamiseen. n.d.3)

2.2 Toimintaryhmätyön ja aluekehittämisen historiaa

LEADER toimintaryhmätyötä on Suomessa tehty vuodesta 1997 alkaen ja toimintaryhmätyö ei ole ohimenevä projekti, vaan yksi pysyvistä maaseudun selviämisen edellytyksistä. EU-rahoitteinen toiminta on saanut sekä positiivista että negatiivista palautetta. Kielteiseksi on koettu rahoituksen hakemisen byrokraattisuus ja myönteiseksi taas paikallislähtöisen toiminnan mahdollistaminen. Toimintaryhmätyöllä ei ole vielä pitkiä perinteitä, mutta kokonaisuutena se on otettu hyvin vastaan, alun hallintomallien rakentamisen viivästyksestä huolimatta. Nyt on meneillään kolmas ohjelmakausi, ja jokaisella kaudella toiminta muotoutuu vastaamaan ajan tuomiin haasteisiin. (Voutilainen.M, 2008. 1)

Yksi tulevaisuudessa entistä enemmän haasteita tuova seikka on kuntarakenteen uudistuspaineeet. Suomen maantiede on täysin ristiriidassa vallalla olevan väestöpohja-ajattelun kanssa. (Katajamäki H. 19.11.2009. Luento) Siitäkin syystä kylien on aktivoitettava entistä enemmän toimimaan omien elämän edellytystensä turvaamiseksi. Maaseutu elää jatkuvassa muutoksessa, aivan kuten kehittämistyökin, joka on jatkuva prosessi. Suomessa on onnistuttu keskimääräistä paremmin ohjelmarahoituksella tehdyssä kehittämistyössä, työ on ollut monialaista ja monitasoista, ja on kerännyt kiitosta muualta Euroopasta. (Karjalainen, S. 2008. 3,7)

2.3 Jyväsräihi ry alueen kehittäjänä

Jyväsräihi ry:llä olisi kaikki edellytykset toimia alueen vahvana kehittäjänä ja linjata alueen maaseudun kehityssuuntaa. Valitettavasti yhdistys kuitenkin on keskittynyt perustoimintaansa, eli hankkeiden rahoittamiseen ja hakijoiden neuvontaan. Tämä on luonnollisesti pienillä resursseilla toimittaessa yhdistyksen ensisijainen tehtävä. Toimintaryhmä on kouluttanut hallitusjäseniä ja hallitus on keskustellut siitä, missä määrin yhdistys voisi esimerkiksi laatia julki-lausumia tai tehdä muita ulostuloja maaseudun kehittämisen kannalta keskeisissä asioissa.

Keski-Suomen toimintaryhmillä on meneillään vuonna 2009 alkanut kolmivuotinen Viestinnästä voimaa yhteishanke, jonka keskeisiin tavoitteisiin kuuluu tiedottamisen kehittäminen sekä toimijoiden kesken että yleisemmin maaseutunäkökulman tuominen keskusteluun vahvemmin esille. (Viestinnästä voimaa hankesuunnitelma, 2009)

Kylä kiinnostaa hankkeen kautta nousee mahdollisuus innostaa kyliä aktiivisemmin olemaan oman alueensa kehittäjiä. Yksittäisten kylien tarpeet saatavat olla taloudellisesti katsottuna pieniä, kun yhdistetään lukuisia pieniä tarpeita ja johdetaan toimintoja hankkeen kautta toteuttamis- ja onnistumismahdollisuus nousee merkittävästi.

3 KYLÄN MÄÄRITTELY

Keskisuomalaisia kyliä on noin 300. (Pekkarinen, S. 2009) Kylän yksiselitteinen määrittely on mahdotonta. Kylää voidaan lähestyä maantieteellisenä tai hallinnollisena yksikkönä. Kumpikaan tapa ei ole oikeampi kuin toinen. Kylän voidaan ajatella olevan esimerkiksi koulupiirin alue, samoja palveluja käyttävä yhteisö tai maantieteellisesti esimerkiksi vesistön tai muun luonnon luoman rajaama alue.

Aluepolitiikka on alkanut Suomessa 1960–70 luvulla maaltapaon pakottamana, 80-luvulla harjoitettiin maaseutupolitiikkaa, jonka mukaan kunnat toimivat maaseudun kehittäjinä. Ensimmäinen maaseutupolitiikan kokonaisuohjelma syntyi vuonna 1991 (Pekkarinen, S. 2009, luento) Kehityskaassa on nähtävillä viime vuosina tapahtunut siirtyminen maatalouspolitiikasta maaseutupolitiikkaan.

4 KYLÄKYSELY

4.1 Kyselyn toteutus ja tavoitteet

Keskeisin osa opinnäytetyötäni oli kyläkyselyn laatiminen, toteutus ja tulosten esittely Jyväskylän hallitukselle. Kyselyn laatiminen eteni vaiheittain, ja muutti suuntaansa useaan otteeseen ennen kuin se oli valmis lähetettäväksi. Vaiheita tuli siksi, koska jo pienessä ryhmässä nousi esiin hyvin erityyppisiä ongelmia jotka olisi haluttu kyselyyn ottaa mukaan. Kuitenkaan kyselyä ei voinut kovin laajaksi tehdä eikä yhdellä kyselyllä voi kaikkia asioita selvittää.

Alkuperäiseen suunnitelmaan liittyi olennaisesti halu selvittää missä määrin kylillä on tehtyjä kyläsuunnitelmia ja ennen kaikkea se, hyödynnetäänkö jo olemassa olevia suunnitelmia. Kysely muutti matkan varrella muotoaan yritystoiminnan edellytyksiä kartoittavaksi ja siitä edelleen kaavoitukseen liittyväksi kyselyksi. Loppujen lopuksi konsensus löytyi, ja kyselyssä selvitetään ennen kaikkea suunnitelmien olemassa oloa ja niiden hyödyntämistasoa sekä kylien tiedottamiseen liittyviä kysymyksiä ja toimintaryhmän kannalta merkittävin on

selvitys kylätoimijoiden halusta osallistua hankkeena toteutettaviin kehitystoimiin alueella.

Kyläkysely toteutettiin maaliskuussa 2010 sekä sähköisenä kyselynä Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry:n järjestelmän kautta että postitse lähetettynä kyselynä. Ongelmaksi muodostui osoitetietojen käyttäminen. Jyväskylän ry kerää kaikista tilaisuuksista osallistujia listat osoitteineen, mutta näiden listojen käyttäminen ei olisi ollut välttämättä lainmukaista. Päädyimme lähettämään kyselyn Jyväskylän ry:n jäsenille ja yhteistyökumppaneille..

Kyselylomakkeen laadittuani testasin sen yhdeksällä erityyppisellä henkilöllä, jotta sain selville onko lomake toimiva ja kysymykset riittävän selkeitä ja ymmärrettäviä. Testauksen yhteydessä kävi ilmi, että jo valmiiksi kyläaktiivina toimivat koulutetut henkilöt olisivat kaivanneet kyselyyn täsmällisempiä kysymyksiä hanketoimintaan liittyen. Kun taas sekä taajamissa, että maaseudulla asuvat henkilöt, jotka eivät ole osallistuneet kylä- tai hanketoimintaan kokivat että kysely ei olo kaikilta osin ymmärrettävä. Testauksen perusteella lomaketta ei ollut syytä olennaisesti muuttaa.

Kyselyn tavoite oli selvittää kylillä olevia kehittämistarpeita ja kyläläisten mielenkiintoa osallistua kylänsä kehittämiseen. Nämä tavoitteet täyttyivät ja olivat hyvin pitkälti sellaisia kuin ennalta odotettiin ja vahvistivat käsitystä siitä, että alueelliselle kehittämishankkeelle on tarvetta ja kysyntää

4.2 Kyselyn sisältö ja vastaukset

4.2.1 Kyselyn johdanto ja vastaajan taustatiedot

Kysely rakennettiin mahdollisimman selkeäksi ja helposti vastattavaksi. Kysely otsikoitiin 'Kysely kylän kehittämistä varten' ja kyselyn relevanssia avattiin kertomalla johdantona seuraavaa: 'Tällä kyselyllä kartoitetaan asukkaiden ja muiden toimijoiden mielipiteitä omasta kylästänsä. Mitkä asiat ovat hyvin ja mitkä asiat kaipaavat kehittämistä? Kyselyn tavoitteena on saada tietoa kylänsä kehittämistarpeista. Vastaamalla osallistut oman kylän tulevaisuuden

suunnitteluun!' Kyselyssä pidettiin olennaisena sitä, että kysely ei ole liian pitkä eikä liian sen täyttämiseen kulu kohtuutonta aikaa.

Kyselylomake jaettiin A, B C ja D osaan sekä vapaa sana osioon. A osiossa kerättiin vastaajien taustatiedot, kylä ja kunta, ikä ja suhde kylään. Vaihtoehtoina kyläyhdistyksen jäsen, kyläyhdistyksen hallituksen / johtokunnan jäsen, muun kylällä toimivan yhdistyksen jäsen, muun kylällä toimivan yhdistyksen hallituksen / johtokunnan jäsen (minkä), yrittäjä, asukas, muu, mikä? Ikäryhmät jaettiin neljään vaihtoehtoon; alle 25-vuotias, 25–39-vuotias, 40–59-vuotias ja yli 60-vuotias

4.2.2 Kysymyksiä kylän tilasta ja tarpeista

Osion B otsikko on 'Kysymyksiä kylän tilasta ja tarpeista', tällä osiolla haluttiin selvittää paitsi vastaajien näkemykset oman kylän nykytilasta myös se, miten hyvin vastaajat tietävät onko kylälle tehty kyläsuunnitelmaa. Tämän osion kysymykset ovat: Onko kylällemme tehty tai päivitetty kyläsuunnitelma viimeisen kolmen vuoden aikana (kyllä, suunnitelma on tehty /päivitetty vuonna, ei, en tiedä). Mihin kyläsuunnitelmaa voisi mielestäsi hyödyntää (kylän hankkeiden käynnistämiseen, kylän tulevaisuuden suunnittelutyökaluksi, kylän vahvuuksien tunnistamiseen, kylän palvelujen lisäämiseen, kylän palveluiden säilyttämiseen, työkaluksi kunnan päätöksenteon suuntaan, uusien asukkaiden tai yrittäjien saamiseksi kylään, muuhun, mihin?). Mitkä ovat mielestäsi kylän valtit? Mitkä asiat kaipaaisivat kehittämistä? Mitä palveluita tai harrastustoimintaa kaipaavat kylälle? Olisitko valmis maksamaan näistä palveluista (kyllä, ei)? Olisitko valmis tuottamaan jotakin palvelua kylälle, esim. perhepäivähoitaja tai kylätalkkari tms. (kyllä, mitä palveluja, en)?

4.2.3 Kysymyksiä kylän viestinnästä ja tiedotuksesta

C- osiossa käydään läpi vastaajien näkemykset viestintään ja tiedotukseen liittyen. Tämän osion kysymykset ovat seuraavat: Onko kylällä omat nettisivut (kyllä, ei, en tiedä). Jos on, käytätkö niitä (viikoittain, kuukausittain, harvemmin, en käytä sivuja lainkaan). Miten kylä ja kyläyhdistys tiedottavat (kyläle-

ti, ilmoitustaulu, kyläkirje, sähköinen kyläkirje / tiedote, blogi, facebook). Kylän palveluista, tapahtumista ja kylällä toimivista yrittäjistä on saatavissa tietoa (hyvin, kohtalaisesti, heikosti). Millä tavalla toivoisit saavasi tietoa kylän tapahtumista ja palveluista (kotiin jaettavilla tiedotteilla, kylän nettisivujen kautta tai sähköpostilla, paikallislehden seurapalstailmoituksista, yhteisissä asukasilloissa, muuten, miten?).

4.2.4 Kysymyksiä kylän tulevaisuudesta

Viimeinen osio käsittelee kylän tulevaisuutta sekä monivalintakysymyksillä että avoimilla kysymyksillä. D-osion kysymykset ovat: Mitä konkreettisia toimia tarvittaisiin kylän kehittämiseksi ja asumusviihtyvyyden lisäämiseksi. Miten kyläsi voisi houkutella lisää yrittäjiä. Olen halukas vuokraamaan tai myymään (työtilan, koneen, laitteen, veneen, laituripaikan, jonkin muun, minkä, en halua vuokrata tai myydä mitään). Haluatko kehittää yhteistyömuotoja kuntapäätäjien kanssa. Millaisista yhteistyömuodoista olisit kiinnostunut. Minkälaisiin talkootöihin olisit valmis osallistumaan (rakentaminen, maisemanhoito, lasten kerhotoiminnan järjestäminen, nuorisokahvilan aukipito, juhlien ym. järjestäminen, tietotekninen tuki, nettisivujen päivittäminen, tekstin kirjoittaminen nettisivuille, lastenhoidon palvelusrinkiin osallistuminen, yhdistys- tai hanketoimintaan osallistuminen, kyläsuunnitelman tekemiseen osallistuminen, muu mikä, en halua osallistua talkootöihin). Kiinnostaako sinua kylän kehittäminen hanketoiminnalla (kylän omana hankkeena, osallistumalla yhteishankkeeseen, en ole kiinnostunut hanketoiminnasta)

4.2.5 Vastausprosentti, vastaajien ikärakenne ja alueellinen jakautuminen

Sähköisen kyselyn vastausprosentti oli 64 % ja paperikyselyn 10 %. Kaiken kaikkiaan postitse kysely lähetettiin 113 ihmiselle ja sähköinen kysely lähetettiin liki 150 sähköpostiosoitteeseen josta se meni perille vain 36 henkilölle. Näistä 36:sta kyselyyn vastasi 23 henkilöä ja näin ollen vastausprosentiksi muodostuu 64 % ja kokonaisvastausprosentiksi 37 %. Vaikka otanta on pieni, se on alueellisesti edustava. Kyselyyn tuli vastauksia kaikista toiminta-alueen

kunnista ja seuraavista kylistä: Leppälahti, Muuramen keskusta / Rättäli, Kuikka, Saarenkylä, Höytiä, Tarvaala (Laukaa), Nyrölä, Kyynämöinen, Orava-saari, Palokka (kaupunginosa), Liinalampi, Jokihaara, Vihtavuori, Haapaniemi, Niittyaho, Kuusa, Vertaala, Verkkoniemi, Laukaan kirkonkylä, Puuppola, Tikkakoski, Jokihaara, Haapa-Vatia, Leppävesi, Lievestuore, Metsolahti, Lankamaa ja Vehniä.

Kyselystä käy ilmi se, että aktiiviset kylätoimijat ovat liki eläkeiässä. Vastaajista 40 % kuului ikäryhmään yli 60 vuotta, seuraavaksi eniten osui ikähaarukkaan 40–50-vuotta. Nuorimmat ikäryhmät vastasivat nimenomaan sähköiseen kyselyyn aktiivisemmin kuin paperikyselyyn. Alle 25-vuotiaita vastaajia oli vain yksi ja ikäryhmästä 25–39-vuotiaat oli vain viisi henkilöä.

4.3 Yhteenveto vastauksista

69 % vastaajista kertoo että kylälle ei ole tehty tai päivitetty kyläsuunnitelmaa viimeisen kolmen vuoden aikana ja 25 % vastasi että ei tiedä. Useilla näistä kylistä on olemassa vanhempi kyläsuunnitelma jota ei ole päivitetty. Se, että neljännes vastaajista ei tiedä, onko omalle kylälle tehty kyläsuunnitelma, kertoo suunnitelmien heikosta hyödyntämisteestä. Tämä puolestaan nostaa esiin kysymyksen siitä, ovatko kyläsuunnitelmat jo lähtökohtaisesti tarpeettomia vai onko aiemmin laadittujen suunnitelmien muoto epäkäytännöllinen vai onko olemassa olevat suunnitelmat tehnyt liian pieni ryhmittymä joka ei ole osannut jakaa tietoa suunnitelmasta eikä hyödyntää sitä millään tavoin.

Ennakko odotusten mukaisesti kaikki vastaajat kokevat kyläsuunnitelman tarpeelliseksi ja ovat sitä mieltä, että sitä voitaisiin hyödyntää monipuolisesti. Kaikki vastausvaihtoehdot saivat kannatusta melko tasaisella jakaumalla. 20 % vastaajista uskoo että kyläsuunnitelmaa voisi hyödyntää kylän tulevaisuuden suunnittelutyökaluna, sama määrä näkee suunnitelman mahdollisena työkaluna kunnan päätöksenteon suuntaan.

Edellisellä ohjelmakaudella kyläsuunnitelma on ollut hankerahoituksen edellytyksenä ja silloin niitä on ”tehtailtu” vain ja ainoastaan koska on ollut pakko.

Kyselyn vastauksista käy ilmi se, että kyläsuunnitelman hyödyntämismahdollisuuksista ei ole riittävästi tietoa. Samalta kylältä tuli vastauksia jonka mukaan kylällä on päivitetty suunnitelma ja vastauksia että ei ole. Mikäli kaikki kyläläiset, jotka ovat niin aktiivisia että vastaavat kyselyyn eivät tiedä suunnitelman olemassa oloa, on suunnitelmasta tiedottaminen laimin lyöty ja suunnitelma on tehty liian harvojen henkilöiden toimesta.

Kyläsuunnitelman puute nousi esiin myös kysymyksessä 'Mitkä asiat kaipaisivat kehittämistä'. Muita usein toistuvia vastauksia oli yhteisten tilojen ja tapahtumien puute. Vastauksista käy ilmi myös se, että eniten kylille kaivataan yhteistoimintaa ja ohjattuja kerhoja. Yli 7 % olisi valmis maksamaan haluamistään palveluista ja vain 14 % olisi valmis itse tuottamaan jotain palvelua kylälle. Kehityksen edellytyksenä pidetään yhteisiä projekteja, kylätalojen käytön lisääntymistä ja iltatoimintaa lapsille ja nuorille, sekä järjestöjen ja kunnan yhteistyön syvenemistä. Jopa 80 % vastasi olevansa kiinnostunut kehittämään omaa kyläänsä hanketoiminnalla.

Vapaa sana osiossa vastaajat kertoivat lähinnä tyytymättömyyttään ja pettymystään sekä Jyväskylän kaavoitukseen että EU-avustuskäytäntöön. Vastaajat kokivat, että rakennuslupien saaminen on hankalaa ja hankkeiden toteuttaminen niin byrokraattista että kylätoimijoiden osaaminen ei siihen riitä. Myös kyläaktiivien ikääntyminen mietitytti vastaajia, työelämässä mukana olevilla ei ole aikaa osallistua talkoisiin tai hanketoimintaan, vaikka heidän osaaminen nähdään merkittävänä osana kylän kehittämistä.

Kokonaisuutena katsottuna kyselyn vastauksissa painottui toisaalta tarve palveluille ja halukkuus ostaa palveluita ja toisaalta haluttomuus toimia palvelun tarjoajana. Myös positiivinen näkemys omasta kylästä korostui, vahvuuksina nähtiin kaupungin läheisyys.

4.4 Jyväsiiden toiminta-alueen kehittämistarpeet –kyselyn 2005 tuloksista

Paula Vasara on tehnyt syksyllä 2005 kyselyn, jonka tarkoituksena on ollut selvittää eri toimijoiden näkemyksiä toimialansa, järjestön toiminnan ja asuin-

alueensa ensisijaisia kehittämistarpeita seuraavan rahoituskauden (2007–2013) ohjelman laatimista varten.

Kysely selvitti, että järjestötoiminnan tunnettuuden ja imagon kohentamiseen oli tarvetta. Myös puutteet tiedonkulussa ja aktiivisten toimijoiden ikääntyminen koettiin ongelmallisina ja apua kaivattiin etenkin uusien ja nuorten toimijoiden aktivoimiseen ja jo olemassa olevien toimijoiden innostamiseen yhdistystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Tasa-arvon, osallisuuden, hyvinvoinnin ja asumisen kohdalta kaivattiin keinoja joilla asukkaiden omatoimisuutta ja toimintamahdollisuuksia kaikille ikäryhmille pystyttäisiin lisäämään. Asumisen kohdalta keskeisiksi haasteiksi nousi myös palveluiden saatavuuden ylläpitäminen ja erityisesti tähän liittyen mainittiin kyläsuunnitelmien ja kyläkaavojen mahdollisuudet maankäyttö ja rakentamista ohjaavina työkaluina. Osaamista toivottiin voivan kehittää suorilla rahoitusavustuksilla esimerkiksi harrastetoiminnan ohjaajien koulutukseen.

Kaiken kaikkiaan kylätoiminta nähtiin tärkeänä ja uskottiin sillä olevan tulevaisuudessa entistä suurempi merkitys kyläläisten etujen valvojana ja kylien kehittäjänä. Kylätoiminnan nähtiin ylläpitävän ja vahvistavan alueellista identiteettiä ja sitä kautta lisäävän yhteisöllisyyttä. Ikäryhmien vuorovaikutteinen toiminta nähtiin tärkeänä. Yleisesti ottaen kylätasoisien yhteistyön, kyläsuunnitelmien ja nettisivujen tekeminen nähtiin tärkeänä.

Kyläkyselyn tuloksien kanssa samansuuntaisia kehittämistarpeita on tullut ilmi aikaisemmin esimerkiksi väliarvioinnin yhteydessä samoin kuin kyläsuunnitelmien tekemisen yhteydessä. Kehittämistarpeet ovat olleet hyvin samansuuntaisia muidenkin toimintaryhmien alueella tehtyjen kyselyjen mukaan. (Vasara, P. 2005. 32–42)

4.5 Tulosten vertailua ja pohdinta

Koska kyselyt eivät ole identtisiä ne eivät ole suoraan verrannollisia keskenään, tiettyjä suuria linjoja vastauksissa kuitenkin on havaittavissa. Käytössäni ei ole vasaran tekemän kyselyn kysymyskaavaketta, ainoastaan hänen

laatima raportti tuloksista. Joudun pohjaamaan näkemykseni ainoastaan ko raporttiin, enkä ole tietoinen onko kysely ollut voimakkaasti vastaajaa johdattava ja ovatko kysymykset olleet monivalintakysymyksiä vai avoimia kysymyksiä. Raportista ei myöskään käy ilmi vastaajien määrä, vastausprosentti tai vastaajien ikäjakauma. Näiden seikkojen kohdalta en tuloksia voi verrata.

Erityisen silmiinpistävää on se, että molemmissa kyselyissä painottui tarve laatia ja hyödyntää kyläsuunnitelmia. Tarve on siis ollut olemassa jo vuonna 2005, silti hyödynnettäviä suunnitelmia ei ole juurikaan syntynyt. Vasaran tekemässä tutkimuksessa käy ilmi, että kyläsuunnitelmia on laadittu paljon, mutta niitä ei ole osattu hyödyntää. Voidaan siis pohtia, onko suunnitelmien rakenne tai sisältö joko käytettävyyden kannalta huono, vai onko suunnitelmat tehty liian pienen joukon toimesta, jolloin suunnitelmalla ei mitenkään voida katsoa olevat koko kylän hyväksyntää. Täytyy toki muistaa, että vuonna 2005 toimintaryhmätyöllä on Jyvässeudulla vasta hyvin lyhyt historia takanaan, jolloin luonnollisesti myöskään kaikkea ei ohjelmatyöstä ole osattu hyödyntää täysipainoisesti. Molemmissa kyselyissä yhteistä on myös toive vuorovaikutuksesta kuntapäätäjien ja virkamiesten kanssa. Tämä takaisi paikallislähtöisen kehittämisen juurruttamisen nykyään hyvinkin suurten kuntien päätöksentekuelimiin.

5 HANKESUUNNITELMAN TEKEMISEN VAIHEISTA

Kyläkyselyn pohjalta lähdin tekemään hankesuunnitelmaa, joka huomioisi vastaajien ja Jyväsräihi ry:n tarpeet sekä noudattaisi voimassa olevia kehittämishankkeita ja hankelainsäädäntöä. Vastaavan tyyppisiä hankkeita on toteutettu muualla Suomessa, ja suunnitelman taustaksi perehdyin niihin hankkeisiin. Koska ELY-keskusten suhtautuminen hankkeisiin vaihtelee alueittain ja eri alueilla on hyvinkin voimakkaat ominaispiirteensä samat käytännöt eivät toimi kaikkialla.

Kirjavan kentän tavoitteiden yhteen nivominen

Suunnitelman tekeminen kyselyn vastausten perusteella oli sangen haastavaa. Suunnitelman pohjalla on lukuisia keskusteluja Jyväskylän ry:n työntekijöiden, Viestinnästä voimaa hankkeen tiedottajan ja Keski-Suomen kylät ry:n kyläasiamiehen kanssa. Haasteellisin vaihe ole hankkeen tavoitteiden tarkentaminen sellaisiksi, että kaikki asiaan liittyvät henkilöt pystyvät sen allekirjoittamaan. Kun yritysten tukeminen ja yleishyödyllisen kehittäminen asetetaan vastakkain, haasteita syntyy väistämättä.

Alueelliset erityispiirteet

Hankesuunnittelun alkuvaiheessa Keski-Suomen liikunta ry otti yhteyttä Jyväskylään ja hakeakseen rahoitusta Uutta liikettä kyliin nimiselle hankkeelle. Keslin hankeaihiossa oli osittain samoja elementtejä kuin suunnitteilla olevassa Kylä kiinnostaa hankkeessa. Tästä syystä lopulliseen hankehakemukseen yhdistettiin molempien toimijoiden tavoitteet yhtenäiseksi hankkeeksi jolloin Kesli on hankkeen osatoteuttaja. Korpilahden pohjoisten kylien yhteistyöyhdistys sitoutui osallistumaan hankkeeseen, sen takia hanke voidaan toteuttaa koko Jyväskylän tukikelpoisilla alueilla ja osa rahoitusvastuusta siirtyy Vesuri ry:lle jonka toiminta-alueella entinen Korpilahden alue on. Alueperustaisuutta vaikeuttaa se, että saman kunnan, eli tässä tapauksessa Jyväskylän alueella toimii kaksi toimintaryhmää. Se ei takaa tasa-arvoisia mahdollisuuksia koko kunnan alueella, toimintaryhmillä on omissa ohjelmissaan erilaisia painotuksia, ja myös eri määrät rahaa jaettavanaan. Tätä epätasa-arvoa voivat vähentää toimintaryhmien yhteiset hankkeet.

Hankkeen suunnitteluun toiveensa esittäneitä tahoja

Seuraavassa luvussa esitelty hankesuunnitelma ei ole se lopullinen versio jonka mukaan hanketta on lähdetty toteuttamaan vaan se versio jonka olen toiminnanjohtaja Ikäheimosen ohjauksessa laatinut ennen hankehakemuksen lopullista hyväksymistä. Hankesuunnitelman taloudelliset seikat ja aikataulu sekä osittain myös sisältö on elänyt ja muuttunut olosuhteiden muuttuessa.

Suunnitelman tekemiseen toi oman lisähaasteen se että suunnitteluvaiheessa oli tarpeen kuulla myös keski-suomen kylät ry:n, Keski-Suomen liikunta ry:n, Vesuri ry:n ja Maaseudun sivistysliiton näkemykset ja toiveet hankkeen toimenpiteistä ja tavoitteista. Kullakin taholla on omat painotuksensa ja niiden yhteensovittaminen ei ollut helppoa.

Hankesuunnitelma noudattaa hankesuunnitelmien yleistä rakennetta ja pitää sisällään vaaditut tiedot. Näitä tietoja ovat esimerkiksi kuvaukset hakija yhdistyksen perustoiminnasta, taloudesta ja kokemuksesta hankevetäjänä. Suunnitelmassa perustellaan myös hankkeen tarve ja kerrotaan toimenpiteet ja tavoitteet. Osin tätä tarvetta olen avannut jo aiemmissa luvuissa kyläkyselyn tulosten yhteydessä. Suunnitelmassa käydään läpi myös hakijan tekniset valmiudet hankkeen hallinnointiin ja maksatuksiin.

Tiedotussuunnitelman tekemisestä

Hyvän tiedotussuunnitelman tulee vastata vähintäänkin kysymyksiin miksi tiedotetaan, mitä tiedotetaan, kenelle tiedotetaan, miten tiedotetaan, milloin tiedotetaan ja kuka tiedottaa. Tiedotussuunnitelman on tarkoitus kertoa se, että hankehakija on huomionnut tiedotuksen haasteet ja pohtinut tiedottamisen tapoja ja tarpeita.

On aiheellista kysyä itseltään miksi tiedotusta tehdään ja mitä hyötyä tai joissain tapauksissa haittaa siitä on ja mitä voi tapahtua jos tiedottaminen laiminlyödään. Ei ole tarkoituksen mukaista tiedottaa kaikkea kaikille ja samanlaisilla menetelmillä. On harkittava mikä tieto on tärkeää millekin taholle ja myös se että on olemassa tietoja joista ei lainsäädännön mukaisesti saa tiedottaa. Yleensä on melko helppo hahmottaa hankkeen varsinainen kohderyhmä ja huolehtia sille tiedottamisesta. Viestintä ei saa jäädä siihen, vaan myös hankkeen suunnittelijat, yhteistyökumppanit, toteuttajatahon (tässä tapauksessa Jyväsräihä ry:n) hallitus ja toimihenkilöt ja ennen kaikkea suuri yleisö joka on ennalta täysin tietämätön hankkeesta ja sen tavoitteista, täytyy huomioida tiedotussuunnitelmassa. (Hankkeen tiedotussuunnitelma, 2010)

Lienee selvää, että kaikille tahoille ei ole tarpeellista tiedottaa samoista asioista, rahoittaja kaipaa erilaista tietoa kuin kohdealueen kyläaktiivi tai asukas. Toteuttajatahon täytyy kokemukseen perustuen valita kullekin tiedotuksen kohteelle ja kuhunkin tiedotettavaan asiaan soveliain viestintätapa ja –kanava. Tiedotustilaisuudet, lehtimainonta ja lehtikirjoittelu, nettisivut, sosiaalinen media, julkiset tiedotteet ja esitelehdet ovat kaikki vartenotettavia vaihtoehtoja joita tulee käyttää sujuvasti rinnakkain. Tiedotuksen oikea-aikaisuus on yksi viestinnän onnistumisen edellytys. Tiedottaminen on hyvä aloittaa jo ennen hankkeen varsinaista alkua, muutoin on olemassa vaara, että hankkeen alkukuukaudet menevät kohderyhmien metsästämiseen. Mikäli oikein kohdennettu tiedottaminen aloitetaan hyvissä ajoin, alueen toimijat saadaan nopeasti mukaan toimintaan. Suunnitteluvaiheessa tiedottaessa on mahdollista saada alueen toimijoilta mielipiteitä hankkeen suunnitelluista toimenpiteistä.

Hankkeen alkuvaiheen tiedottaminen on syytä vastuuttaa toiminnanjohtajalle kunnes hankkeeseen palkattu koordinaattori pääsee tehtäviinsä sisään. Joka tapauksessa tiedottaminen on aloitettava jo ennen hankkeen alkua, ja siten ennen hankekoordinaattorin palkkaamista. Myös työpaikkailmoitus on tiedottamista. On syytä sopia erikseen kuka hoitaa tiedottamisen mahdollisissa ongelmatilanteissa.

Julkaisuissa jotka on toteutettu Manner-Suomen maaseutuohjelman rahoituksilla on hyvin tiukat ja selkeät tiedotusohjeet (www.maaseutu.fi/tiedotus). Kaikissa esitteissä, lehti-ilmoituksissa, raporteissa, mainoksissa jne. on käytettävä Euroopan unionin lippua jonka yhteyteen kuuluu tunnuslause ”Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin”. Mikäli tilaa on rajallisesti riittää kun lipun alle tulee teksti ”maaseuturahasto”. Ja kun kyseessä on Jyväskylä ry:n rahoituskehiksestä osarahoitetusta hankkeesta, on viestintämateriaalissa käytettävä EU-lipun ja tunnuslauseen lisäksi myös Leader-tunnusta.

6 HANKESUUNNITELMA

Hankkeen nimi: KYLÄ kiinnostaa!

Hakija: JyväsRiihi ry

Asekatu 3, 40100 Jyväskylä

Yhteyshenkilö: Pirjo Ikaheimonen, toiminnanjohtaja

puh: 040 868 1113

sp: pirjo.ikaheimonen@jyvasriihi.fi

Hankkeen toteutusaika: 21.6.2010 – 31.12.2011 (hankkeet toteutusajaksi on tässä merkitty alkuperäisen suunnitelman mukainen toteutusaika, hanke ei toteudu tämän ajan puitteissa eikä tämän pituisena)

Selvitys hakijan perustoiminnasta

JyväsRiihi ry on vuonna 2000 perustettu maaseudun kehittämissyhdystys, joka toimii Jyvässeudulla. Yhdistyksen tarkoituksena on kannustaa asukkaita, yhteisöjä ja yrittäjiä yhteistyöhön alueensa kehittämiseksi ja maaseudun elinvoimaisuuden säilyttämiseksi sekä lisätä maaseudun kehittämiseen liittyvää osaamista, yrittäjyyttä ja kokemusten vaihtoa eri maaseutualueiden sekä kaupungin ja maaseudun välillä, kansainvälinen yhteistyö mukaan lukien.

JyväsRiihi on toiminut vuosien 2003–2006 ajan Alma-toimintaryhmänä. Nyt meneillään olevalla ohjelmakaudella 2007–2013 Jyväsrriihi ry on yksi Maa- ja metsätalousministeriön hyväksymistä 56:sta Leader-toimintaryhmästä. Yhdistyksellä on runsaasti kokemusta hankkeista, koska se on hallinnoinut useita EMOTR-hankkeita ja toteuttanut myös ESR-osarahoitteista Napa-hanketta. Jyväsrriihi hallinnoi ja toteuttaa Maaseutuohjelmasta rahoitettua toimintaraha hanketta ja Viestinnästä voimaa hanketta.

Yhdistyksen kotipaikka ja toimisto on Jyväskylässä. Yhdistyksellä on vakituisesti kaksi työntekijää: toiminnanjohtaja ja talouspäällikkö, jotka toimivat Leader-ohjelman mukaisella toimintarahalla ja määräaikaaisena ohjelmatiedottaja maakunnallisessa Viestinnästä voimaa -hankkeessa. JyväsRiihin toimintarahahankkeen tavoitteena on alueella toimivien yhdistysten ja yritysten aktivoiminen ja ohjaaminen hanketoimintaan ja rahoitukseen liittyvissä seikoissa. Toimintarahahankkeella tiedotetaan JyväsRiihin rahoitusmahdollisuuksista,

ohjataan hakijoita hankkeen valmistelussa ja toteutuksessa ja valmistellaan hakemukset Jyväskäsiin hallituskäsittelyyn. Lisäksi hankkeella kehitetään Leader-toimintatapoja ja osallistutaan maakunnan aluekehitystyöhön.

Yhdistyksen talous on vakaa ja hyvin hoidettu. Yhdistys saa tuloja jäsenmaksuista ja oman pääoman korkotuotoista.

Perustelut hankkeelle

Hankeaktivointi- ja rahoitusinfotilaisuuksien yhteydessä on noussut esiin kyläen kehittämistarpeita. Näissä tilaisuuksissa on käynyt usein ilmi, että kylillä toimivilla yhteisöillä on monenlaisia pieniä kehittämistarpeita, joihin yksittäisen kylän omalla hankkeella ei voida vastata. Tarpeet ovat niin pieniä, että nykyisen ohjelmakauden hanketukien alarajat tulevat monessa tapauksessa esteeksi. Suurempien hankkeiden esteeksi muodostuu usein yksityisen rahoituksen kokoon saaminen.

Jyväskäsi teetti opiskelijatyönä kyläkyselyn, josta käy nämä samat tarpeet ilmi. Kyselyn vastausprosentti oli 64 ja vastauksia saatiin kaikilta toiminta-alueen kyliltä. Lähes 70 % vastaajista kertoo, että kylälle ei ole tehty tai päivitetty kyläsuunnitelmaa viimeisen kolmen vuoden aikana, 25 % ei tiedä onko suunnitelmaa. Kyläsuunnitelma nähdään tarpeelliseksi, ja tiedetään että sitä voitaisiin hyödyntää monipuolisesti. Kyläsuunnitelman puute nousee esiin kysymyksessä ”mitkä asiat kaipaivat kehittämistä”, muita usein toistuvia vastauksia oli yhteisten tilojen ja tapahtumien puute. Tällä hankkeella on mahdollista vastata näihin tarpeisiin.

80 % vastanneista on kiinnostunut kehittämään omaa kyläänsä hankkeen kautta. Yksi tämän hankkeen osa-alue olisi myös kyläen välinen yhteistyö, ja yhteistoiminta nousi kyselyn vastauksissa kaivatuimmaksi asiaksi kylille, yhteisten tilojen ja ohjattujen kerhojen ohella. Yhteistoimintaa peräänkuulutettiin myös eri järjestöjen ja kunnan virkamiesten ja päätöksentekijöiden välille. Kylän kehittämisen edellytyksenä nähdään yhteiset projektit, joihin kuitenkin kylätoimijoilla ei välttämättä ilman ulkopuolista apua ole resursseja.

Vapaaehtoisjärjestöjen toimintaympäristö on muuttunut viime vuosikymmeninä voimakkaasti ja järjestötoiminnalla on uudenlainen rooli. Yhteiskunta haluaa luovuttaa osan vastuistaan kolmannelle sektorille ja samalla tiukentaa otetaan erilaisilla velvoitteilla. Nuorten harrastustoiminnan järjestäminen on hyvin vahvasti vapaaehtoisjärjestöjen toiminnan varassa.

Erityisen tärkeää on saada nuoria ja nuoria perheitä lapsineen mukaan yhdistystoimintaan niin, että he itse lähtevät mukaan kehittämään omaa elinympäristöään heitä kiinnostavissa asioissa. Kuitenkaan erityisesti nuorten vaikutusmahdollisuuksiin yhdistyksissä kohdistuvia hankkeita ei ole toteutunut kovinkaan runsaasti. Erityisesti nuorten sitouttaminen ja aktivointi oman kotikylän ja kotiseudun palvelujen hyödyntämiseen on tärkeää. Tärkeää olisi myös sukupolvien kohtaaminen kyläyhteisöissä.

Seura- ja kyläyhdistystoiminnan intoa tulee vahvistaa, ja erityisesti nuorille ja heidän vanhemmilleen tulee luoda mahdollisuuksia kehittää seura- ja kylätointa siihen suuntaan kuin he haluavat. Tähän tarvitaan kehittämisprosesseja, mutta myös ihan yhdistystoimintaan perehdyttämistä. Lisäksi tämän hankkeen kautta kylätason toimijat sekä paikallistason liikuntayhdistykset voivat verkottua – tämä luo uusille yhteistyömuodoille hyvän pohjan.

Kohderyhmä

Kylissä toimivat yhdistykset ja kylien asukkaat Jyväskylän maaseutualueilla (entinen mlk ja Korpilahti, Muuramessa, Laukaassa ja Uuraisilla ja Korpilahdella.) Kohderyhmän aktivoiminen on erittäin olennaista hankkeen onnistumisen kannalta, mahdollisuuksien mukaan kyläyhdistysten ja kaupungissa toimivien asukasyhdistysten yhteistyön kautta kohderyhmä laajenee. Kohderyhmänä voidaan välillisesti nähdä myös kuntien luottamushenkilöt ja virkamiehet.

Hankkeen tavoitteet ja arvioidut tulokset

Hankkeen keskeinen tavoite on kylä- ja asukastoiminnan aktivoituminen ja paikallistoiminnan arvostuksen ja merkityksen kasvaminen myös vaikuttami-

sen välineenä. Hankkeen tavoitteena on tuottaa kylä- ja asukassuunnitelmia ja osallistua olemassa olevien suunnitelmien päivittäminen sekä erilaisten kyläsuunnitelma mallien käyttöönotto ja suunnitelmien hyödyntämistä nostaminen.

Hankkeessa aktivoidaan erilaisin keinoin nuoria mukaan oman kylän kehittämiseen ja kylätoimintaan. Hankkeen tavoitteena on myös vuorovaikutuksen ja yhteistyön lisääntyminen eri yhdistysten, eri kylien ja kylien ja kunnan organisaatioiden ja virkamiesten sekä rahoittajien välillä. Lisääntynyt vuorovaikutus edellyttää myös tiedotuksen ja markkinoinnin lisäämistä

TAULUKKO 1 Hankkeen tavoitteet, toimenpiteet ja tuotokset

TAVOITE	TOIMENPIDE	TULOS / TUOTOS
Toimijoiden aktivoiminen pitkäjänteiseen toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun	Kyläsuunnittelupajat	Kyläsuunnitelmat 20 kpl
Paikallistoiminnan tiedotuksen, markkinoinnin ja tunnettuuden lisääminen.	Viestintäseminaarit	Kylälehdet, ”kyläparlamentit”. Lehtijutut kylätoiminnasta
Kylä- ja asukastoiminnan uskottavuuden ja arvostuksen lisääminen	Virkamiehille suunnatut pienet tapahtumat	Uudet toimijat yhdistyksissä. Lehtijutut kylätoiminnasta
Kohderyhmän tiedonkulun lisääminen erilaisista toiminnan kehittämis- ja rahoitusmahdollisuuksista hankerahoituksen lisäksi	Hanke- ja rahoitusinfot	Muita rahoitusmahdollisuuksia hyödynnetty
Maaseudun ja kaupungin asukastoimijoiden yhteistyön ja vuorovaikutuksen edistäminen	Vierailut kyliltä asukas-yhdistyksiin ja kaupungista kyläyhdistyksiin	Kummikyläpareja 20 kpl
Hyvien toimintaesimerkki-		

en levittämien		
Kyläsuunnittelun vahvistaminen sekä maaseudulla että kaupungin läheisillä asuinalueilla.	Kyläsuunnittelupajat	Esitemalliset kyläsuunnitelmat
Paikallistoimijoiden ja alueella toimivien viranomaisten ja organisaatioiden yhteistyön vahvistaminen ja tietoisuuden vahvistaminen	Kyläkiertue virkamiehille ja päättäjille	Tapahtuma 20 kylällä
Toimijoiden osaamisen ja tieto-aidon lisääminen oman asuinalueen kehittämistä ja toiminnan ideoinnista	Yhdistystoimintakoulutukset, tiedotustilaisuudet esim. järjestysmieskortin suorittamisesta	Infotilaisuus 20 kylällä
Kylien kokoontumistilojen käytön vahvistaminen.	Infotilaisuudet tapahtumien järjestämisestä ja kerhojen yms käynnistämisestä	10 uutta säännöllisesti kokoontuvaa kerhoa tms
Toimijoiden ohjaaminen kehittämisideoiden hankkeistamiseksi	Hankeinfot 20 kpl	10 uutta hankehakemusta kyliltä
Alueiden esiintuonti seudun valttikorttina, kylien ja pitäjien omien vahvuksien esiintuominen kehittämisen kulmakivenä ja luontaisten ominaispiirteiden ja omaleimaisuuden hyödyntäminen sekä kylän että pitäjän ja koko seudun aluekehittämisessä.	Kyläsuunnittelupajat.	Esitemalliset kyläsuunnitelmat 10 kpl, kylien ”sloganit”, kylien nettisivut ja yhteiset tiedotuslehdet

Hankkeen tulosten hyödyntäminen jatkossa

Hankkeen tuloksena on kylien suunnitelmallisempi kehittäminen, kylien harrastusmahdollisuuksien monipuolistuminen ja kylätalojen käytön lisääntyminen. Hankkeen kautta myös kylien välinen yhteistoiminta lisääntyy ja kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus kasvaa.

Hankkeen toimintamalleja voidaan monistaa muille alueille. Kyläsuunnitelmat ovat hyödynnettävissä matkailullisina esitteinä sekä kylän kaavoitusta ohjaavana dokumenttina ja uusien asukkaiden houkuttimena ja tervetuloa kylälle asukastiedotteina.

Hankkeella aloitettu toiminta juurtuu tekemisen kautta kyliin. Hankkeen aikana toimijat verkostoituvat ja oppivat esimerkiksi päivittämään kyläsuunnitelmansa ja järjestämään tapahtumia kylillä, joten toimia kylillä voidaan jatkaa hankkeen päätyttyä.

Toteutustapa ja – organisaatio

Hanke alkaa 31.8.2010 ja päättyy 31.12.2011. Hankkeeseen haetaan avoimella haulla kokopäiväinen koordinaattori. Hankkeen vastuhenkilönä toimii Jyväskiin toiminnanjohtaja. Hänen tehtäviään ovat hankkeen työntekijöiden työn ja hankkeen toteutuksen ohjaus sekä muut hankkeen asiantuntijatehtävät. Vastuhenkilön työtä kohdennetaan hankkeelle tuntikirjanpidon mukaisesti.

Jyväskiin ry:n talouspäällikkö vastaa hankkeen taloushallinnosta ja kirjanpidosta ja osallistuu hankintojen kilpailukseen. Työaika kohdennetaan hankkeelle tuntikirjanpidon mukaan.

Kyläkoordinaattorilla on päävastuu hankkeen toimenpiteiden toteuttamisesta. Hän liikkuu kylillä, suunnittelee ja organisoii tilaisuudet, etsii niihin tarvittavat asiantuntijat ja vastaa hankkeen tiedottamisesta ja raportoinnista.

Koordinaattorin rekrytointi käynnistetään heti sen jälkeen, kun hanke on jätetty vireille. Rekrytoinnin kuluja ovat lehti-ilmoitukset, henkilöstöryhmän koko-

uspalkkiot ja matkakulut ja kahvit. Koordinaattorin työsopimus solmitaan, kun virallinen päätös hankkeesta on saatu.

Hankkeessa toimii myös osa-aikainen aktivaattori, jonka tehtäviin kuuluvat hankkeen mukaiset asiantuntijatehtävät (esim. kylä- ja liikuntapaikkojen katselmukset, järjestöjen toiminnan kehittämispajat, kyläkiertueiden vetäminen, pienten koulutustilaisuuksien vetäminen jne.). Osa-aikainen aktivaattori toimii jatkuvassa työsuhteessa Keski-Suomen liikunta ry:ssä, ja hänen työaikaansa kohdennetaan hankkeelle työajanseurannan mukaisesti.

Hankkeelle perustetaan kylähanketyöryhmä, joka toimii hanketyöntekijän tukena hankkeen toteuttamisessa. Työryhmään kutsutaan edustajat Kessi-Suomen liikunta ry:stä, Korpilahden pohjoisten kylien yhteistyöyhdistyksestä, Keski-Suomen kylistä tai muista alueen kyläyhdistyksistä.

Kylä- ja asukastoiminta sekä kotiseututyö

Hankkeessa opastetaan hankkeen kohderyhmää sekä toiminnan kehittämisessä että kylä- ja asuinalueiden suunnittelussa. Kontaktit kohderyhmään luodaan osallistumalla paikallisten yhdistysten kokouksiin ja tilaisuuksiin ja siinä yhteydessä tiedotetaan hankkeen toiminnasta ja mahdollisista toimenpiteistä. Samassa yhteydessä kartoitetaan yhdistysten ja toimijoiden tarpeet toiminnan kehittämisen suhteen. Hankkeen työntekijä osallistuu alueellisten toimijoiden tilaisuuksien suunnitteluun ja toteutukseen

Kylätoimijoita opastetaan luomaan yksinkertaiset peruskotisivut, tai mikäli tarpeen hankkeen työntekijä laatii sivut ja järjestää toimijoille koulutusta sivujen ylläpitämisestä. Myös sosiaalisen median käyttömahdollisuudet kartoitetaan ja tarvittaessa järjestetään koulutusta.

Kylätoimijoille esitellään erityyppisiä kyläsuunnitelmia ja pyritään vahvistamaan esitemallisten kyläsuunnitelman käyttöä perinteisten raporttimuotoisten suunnitelmien ohessa. Samalla yhdistyksille luodaan ja vahvistetaan omia toimintatapoja kyläsuunnitelmien hyödyntämiseksi ja käyttöönottamiseksi.

Hankkeessa järjestetään nuorille suunnattuja tilaisuuksia yhdistysten kanssa. tarkoituksena aktivoida nuoria osallistumaan kylätoimintaan. Kyselyn vastaus-ten ikäjakauma oli huolestuttavan vahvasti painottunut yli 60-vuotiaisiin. Kylä- toiminnan jatkuvuuden kannalta nuorten aktivoiminen on ensiarvoisen tärke-ää. Lisäksi hankkeen toimenpiteinä laaditaan paikoitellen olemassa olevan paperimateriaalin lisäksi sähköinen esittelymateriaali, jota hanke, ja myö- hemmin yhdistykset itse hyödyntävät pitämällä mahdollisuuksien mukaan alueen kouluissa ja oppilaitoksissa kylätoimintavierailuja. Tarpeen mukaan hankkeen toimintaa ja siinä luotuja uusia toimintatapoja käydään esittelemäs- sä myös hankkeen toimialueen ulkopuolella.

Olellainen osa kylätoiminnan vahvistamisessa on opiskelijoiden aktivoimi- nen tekemään kyliin ja asuinalueille erityyppisiä opinnäytetöitä ja harjoittelu- jaksoja. Mahdollisia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi laajempien kyläsuunnitel- mien tekeminen tai kyläkirjan tai kylän perinnearkiston laatiminen kylän tar- peiden mukaan.

Hanke tarjoaa yhdistyksille mahdollisuuden tilata kylään hankevetäjän lyhyiksi jaksoiksi osallistumaan ja auttamaan kylätapahtumien, tiedotuksen, markki- noinnin tai muun kylän tarpeista lähtevän kehittämistehtävän toteuttajaksi, mikäli tehtävä tukee tämän hankkeen tavoitteita.

Hankkeessa laaditaan kylien käytössä olevista kokoontumistiloista käyttöaste selvitys, josta käy ilmi mitä tiloja, kenen omistuksessa ja millaisessa käytössä kyseiset tilat ovat. Kokoontumistilojen käyttöasteselvitys toteutetaan yhteis- työssä alueen yhdistysten ja kuntien kanssa. Selvityksellä pyritään nosta- maan tilojen käyttöastetta ja tuomaan alueen vuokrattavissa olevat tilat ylei- seen tietoon. Lisäksi laaditaan, mikäli kohdealueilla nousee tarve, muita selvi- tyksiä tai kyselyitä kylätoiminnan tarpeiden kokoamiseksi ja mahdollisten toi- mijoiden yhteen saattamiseksi.

Tilaisuudet ja tapahtumat

Hankkeen puitteissa järjestetään toimijoiden tapaamisia, kyläiltoja, asukasilto- ja, erityyppisiä teema- tai asiantuntijatilaisuuksia, kursseja, näyttelyitä, semi-

naareja ja foorumeita sekä opastustilaisuuksia kohderyhmän kehittämistarpeiden mukaan. Tilaisuuksia järjestetään myös laajempina seudullisina tapahtumina, mikäli siihen nousee tarvetta. Suurempia ja laajempia ajankohtaisia seminaareja järjestetään yhteistyössä esimerkiksi Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry:n, Jyväskylän paikallisagendatoimiston ja Keski-Suomen kylät ry:n kanssa.

Uusia toimijoita aktivoidaan järjestämällä tutustumis- ja esittelytilaisuuksia, joissa pääpainona on toiminnan esiintuonti ja kylätoiminnan tunnettavuuden kasvu niin vakituisten asukkaiden kuin kesäasukkaiden keskuudessa. Tässä yhteydessä myös pyritään kyläyttämään ja kotouttamaan uudet asukkaat. Hanke osallistuu mahdollisimman moniin toiminta-alueella järjestettäviin tilaisuuksiin, kuten messuille ja markkinoille tavoitteena lisätä toiminnan tunnettua ja tuoda toiminnalle kasvot.

Hankkeessa myös järjestetään opintoretkeä sekä Jyväsräi ry:n toiminta-alueen sisällä että myös Jyvässeudun ulkopuolelle. Näiden opintoretkien tavoitteena on tutustua muiden toimintaryhmien alueella olevien kylien tapaan toimia. Hankealueen sisällä toteutetaan kyläkerroksia ja retkeä kylä- ja muiden yhdistysten kanssa yhteistyössä. Kyläkerroksilla tutustutaan muihin hankke- ja kyläkohteisiin ja alueella toimiviin eri organisaatioihin. Näissä tilaisuuksissa kootaan hyviä tapoja toimia ja samalla kylätoiminnasta kiinnostuneet ihmiset tutustuvat toimintaan ja muihin toimijoihin. Lisäksi hanke järjestää retkeä kylistä kaupunkeihin ja kaupungin asuinalueilta kyliin ja luodaan ystävyyskylätoiminnan perusta. Kyläyhdistysten ja asukasyhdistysten yhteistoiminnalla luodaan uusia toimintatapoja.

Alueen yhdistysten toimintavalmiutta ja yhdistystoiminnan osaamista vahvistetaan järjestämällä yhdistystoimijan peruskurssi, joka käsittää mm yhdistyslain eri osa-alueita, verotusta ja muita tärkeiksi koettuja ajankohtaisia teemoja. Koulutusta toteuttaessa tehdään yhteistyötä Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry:n kanssa. Selvitetään mahdollisuus järjestää yhdistysten arkistojen yhteiseen säilytykseen ja tarvittaessa järjestetään yhdistyksille opastusta asiakirjojen arkistoinnista. Hankkeen työntekijän johdolla käydään läpi kyläyhdistysten säännöt ja päivitetään ne vastaamaan nykyistä toimintaa.

Tiedotus, markkinointi ja tunnettuuden lisääminen

Hanke hyödyntää kaikki erilaiset keinot tiedottaa toimintamahdollisuuksista ja kylätoimintaan liittyvistä asioista sekä kohderyhmälle, että medialle ja yhteisötyökumppaneille. Luodaan ajankohtaisia toimintoja käsitteleviä kylätiedotteita joita lähetetään kohderyhmälle noin neljä kertaa vuodessa.

Hankkeen tulee luoda toimivat suhteet seudun tiedotusvälineisiin ja laatia paikallistoimintaa käsitteleviä kirjoituksia. Alueen kyläverkostossa toimivia kannustetaan ja opastetaan kirjoittamaan lehtiin toiminnastaan ja hyödyntämään sosiaalista mediaa tunnettuuden lisäämiseksi. Hankkeen tavoitteiden toteutumisen kannalta hyviä esimerkkejä kerätään sekä toiminta-alueelta että muualta ja niitä jaetaan tilaisuuksissa tai sähköisesti alueen toimijoille.

Tuotteistetaan alueita luomalla niille kyläkohtaiset, kullekin kylälle ominaiset tunnuslauseet. Tunnuslauseiden ja teemojen avulla kylää on helpompi markkinoida ja niitä voidaan hyödyntää myös paikallisidentiteetin vahvistamisen yhteydessä. Tuotteistamiseen liittyen luodaan tai ylläpidetään alueen yhdistysten kokoontumisrekisteriä tai juhlataloesitettä ja aktivoidaan uusia kohteita mukaan juhlatilojen vuokraamiseen.

Hankkeen työntekijät osallistuvat koulutuksiin, seminaareihin ja tilaisuuksiin joiden katsotaan olevan hankkeen kannalta tarpeellisia. Työntekijät jakavat näissä tilaisuuksissa saamansa ajankohtaisen tiedon kohderyhmälle.

Hankkeen toteutukseen osallistuvat tahot

Hankkeen vastuullinen hakija ja toteuttaja on Jyväsräi ry. Osatoteuttajana hankkeessa on Keski-Suomen Liikunta ry (KesLi) ja Pohjoisen Korpilahdenyhteistyöyhdistys (POKO), joiden kanssa on tehty sopimukset yhteistyöstä KesLi osallistuu vastuullisena toimijana ja omalla työpanoksellaan mm liikuntapaikkakatselmuksiin, yhdistysten toiminnan kehittämistoimenpiteisiin. KesLi vastaa hankkeen omarahoitusosuudesta erikseen sovitun määrän ja Keslin jäsenjärjestöt sitoutuvat hankkeen talkootyöhön. Pohjoisen Korpilahden kylien

yhteistyöyhdistys huolehtii osaltaan yhteistyömuotojen kehittamisestä entisen Korpilahden alueella ja sitoutuu osallistumaan talkootyöhön myöhemmin täsmennyvällä euromäärällä

Kustannusarvio ja kustannusten jakoperusteet

Kustannukset koostuvat hankkeen mm. palkoista, matkakuluista, työvälineistä ja toimistotarvikkeista, hankkeessa tehtävien materiaalien toteutuksesta ja muista kuluista. Osa ostopalveluiksi suunnitelluista toimenpiteistä toteutetaan mahdollisesti työntekijän työpanoksella työntekijän osaamisen mukaan. Hankkeen kokonaisbudjetti on 100 000 euroa. Varsinaisen yksityiskohtaisen kustannusarvoin ja kustannuslaskelman eri kululajeineen hankkeelle laatii Jyväskari ry:n talouspäällikkö. Hankkeen kulut kirjataan omalle kustannuspaikalle yhdistyksen kirjanpidossa.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 100 000 €, julkisen rahan osuus ohjelman mukaisesti 85 % eli 85 000 €. Yksityisestä rahoituksesta talkootyötä 15 000 €. Loput 15 000 € koostuvat osallistumismaksuista kyläsuunnittelupajoihin ja toteutettaviin tutustumisretkiin ja seminaareihin, sponsorirahoituksesta tai osallistuvien yhteisöjen omasta rahoituksesta.

Talkootyösuunnitelma

Hankkeen talkootyö tulee koostumaan kylissä tapahtuvien toimenpiteiden järjestelyistä, joita ovat esim. kylätapahtumien, suunnittelupajojen tai liikuntapaikkakatselmusten tms. tapahtumien suunnitteluun tai järjestelyihin liittyvät vastikkeettomat työt. Talkootyösuunnitelman luonnos on liitteenä 2.

Hankkeen hallinnointi ja kirjanpito

Hanketta hallinnoi Jyväskari ry ja hankkeen kirjanpidon hoitaa Jyväskari ry:n talouspäällikkö.

Hankintamenettelyjen kuvaus

Hankkeessa ei tulla tekemään investointeja. Hankinnat kilpailutetaan hankintalain ja rahoittajan edellyttämien ohjeiden mukaisesti. Yli 2000 euron hankinnoissa selvitetään paikkakunnan hintataso. Mikäli esim. ostopalveluissa jokin hankinta on yli 10 000 euroa, niistä pyydetään kirjalliset tarjoukset.

Selvitys maksuvalmiudesta

Hankkeen välirahoitukseen haetaan Jyväskylästä korotonta kuntalainaa. Jyväskylän kaupunki on sitoutunut välirahoittamaan toteutuskelpoisia hankkeita.

Selvitys toteutuksesta, mikäli rahoitus ei toteudu haetussa muodossa

Hankkeen toimenpiteitä ei pystytä toteuttamaan lainkaan.

Tiedotussuunnitelma

Hankkeen käynnistymisestä tiedotetaan kyläyhdistyksille ja muille alueen maaseututoimijoille tiedotteilla sekä sähköpostilla. Hankekoordinaattori laatii myös lehdistötiedotteita alueen paikallislehtiin. Hankkeen alkuvaiheessa pidetään tiedotustilaisuus alueen yhdistyksille. Tiedotuksessa hyödynnetään Viestinnästä Voimaa hankkeen verkostoja. Tiedotusvastuu on hankekoordinaattorilla. Hankkeen toteutuksesta raportoidaan annettujen säännösten mukaisesti vuosittain. Tiedotussuunnitelma on liitteenä 3.

7 HANKKEEN JÄLKEEN

Hanketoiminnan keskeisiä tavoitteita on toimintatavan juurruttaminen alueelle, niin että aloitetut toimenpiteet jatkuvat hankkeen jälkeen omin voimin. Toisin sanoen kylillä toimivat yhdistykset jatkaisivat itse vetovastuussa. valitettavasi usein käy niin, että hankkeen päätyttyä myös toiminta päättyy. Joskus syynä on esimerkiksi se, että hankkeen aikana toimenpiteet on hinnoiteltu aivan liian alas, ja samalla hinnoittelulla ei pystytä palvelua jatkamaan ilman julkista rahaa, ja jos palvelun hinnan nostaa realistiseksi markkinahinnaksi palvelun

käyttäjät kaikkoavat. Siksi on tärkeää huolehtia hinnoittelu realistiseksi vaikka toiminnan aloittaisikin hankerahalla. (Pekkarinen, S..2009, luento)

Mikäli hankkeella saavutetaan asetettuja tavoitteita, kylien yhteistoiminta lisääntyy ja sitä kautta myös kehittäminen voimistuu. Etenkin jos hankkeella saadaan innostettua kylien asukkaita toimimaan oman yhteisönsä täysvaltaisina jäseninä, mahdollisuudet kehittämisen jatkumiseen hankkeen päätyttyä ovat hyvät.

Hämeenlinnan alueella on pitkä kokemus vastaavan tyyppisistä hankkeista, ja sikäläinen ELY-keskus on suhtautunut hankkeiden ketjuttamiseen myönteisesti. Sellaista mahdollisuutta ei automaattisesti Keski-Suomessa ole. Hankkeen pitempi kesto aika vahvistaa toimintatapojen juurtumista osaksi normaalia toimintaa. Vasta usean vuoden toiminnan jälkeen kyläkehittäjä ja kylätoimijat oppivat tuntemaan toisensa ja luottamaan toisiinsa. Luottamus takaa parhaat kehittämistulokset. Toki olennaista hanketoiminnassa on määräaikaisuus, monissa tapauksissa näkisin hyväksi jos hankkeet olisivat riittävän pitkiä, jotta saavutettaisiin parhaat mahdolliset tulokset.

8 KYLÄTOIMINNAN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

8.1 Kylät ja kunnallinen päätöksenteko

Vaasan yliopiston Levon instituutin professori Hannu Katajamäki on lähestynyt kylätoimintaa aluepolitiikan kautta ja hänen näkemyksensä mukaan kylän merkitys kasvaa, tapahtui hallinnossa sitten mitä tahansa. Hänen mukaansa päättäjien on otettava paikallinen taso haltuun ja määriteltävä alueet ja alueperustaisuus selkeämmin kuin nykyään. Katajamäki peräänkuuluttaa kylien kehittämisen tiukkaa kytkemistä kunnalliseen päätöksentekoon ja esittää toteutukseksi aluelautakunnan perustamista. Hänen näkemyksensä mukaan kunnallisena elimenä aluelautakunta ottaisi vastuun kylien kehittämisestä.

Lautakunta saisi rahoituksen kunnan budjettiprosessin kautta (Katajamäki H. 2009, luento)

Ympäristöministeriön ohjeiden mukaan, kyläsuunnitelmat tulisi ottaa huomioon yleiskaavan laadinnassa yhtenä kaavan lähtökohtana. Etenkin jos kyläsuunnitelmaa ollaan vasta tekemässä tai päivittämässä samaan aikaan kuin kaavoitusprosessi etenee, vuoropuhelu kylän ja kaavoittajan kanssa takaa sen, että kyläläisten ajankohtaiset tarpeet ja toiveet tulevat kirjatuksi yleiskaavaan. Kyläsuunnittelun ja kaavoituksen yhdistäminen tukee myös lainsäädännön asettamaan velvoitetta vuorovaikutuksesta ja kaavoituksesta tiedottamisesta. (Kyläkaavoitus. Yleiskaava maaseuturakentamisen ohjaamisessa. 2009. 18-22)

Kyläsuunnitelmat toimivat erittäin hyvinä viestintävälineinä kyliltä kuntaan. Joillain alueilla toimiin ns. kyläparlamentteja tai kyläneuvostoja jotka kokoontuvat säännöllisesti ja toimivat vuorovaikutuksessa kunnan kanssa. Tämä toimintamalli on koettu hyvin toimivaksi, mikäli toimintaan saadaan sitoutettua riittävä määrä henkilöitä molemmilta tahoilta. (Nieminen, K. 2010. 29)

8.2 Kolmannen sektorin ja kuntien yhteistyö

Kyläyhdistykset ja paikallisyhdistykset ovat asemaltaan osa kolmatta sektoria. Nykyisellään kuntarakenne muuttuu ryminällä ja palvelut karkaavat kuntakeskuksiin. Kolmatta sektoria huudetaan apuun paikkaamaan maaseudulle väistämättä syntyviä palveluaukkoja. (Petrell, R. 2005) Kuntien ja kolmannen sektorin toimintamallit ja hallinto ovat erilaisia ja nykyisellään yhteistyö takkuilee. Tämä on ollut hyvin havaittavissa uuden Jyväskylän alueella. Jyvässeudulla pätevät samat lainalaisuudet mitkä ovat havaittavissa koko maan kohdalla. Ikkärakenne vinoutuu, ja se tuo valtavasti haastetta julkiselle taloudelle jo pelkästään lakisääteisten palvelujen tuottamisessa. Mikäli ajaudumme siihen pisteeseen, että kunnat eivät pysty vastaamaan lain määrittelemistä palveluista on käsiteltävä huolella vastuuseikat. Kenen tai minkä tahon tehtävä on huolehtia mistäkin palvelusta tai toiminnosta, ilman huolellista suunnittelua jää epävarmaksi se, miten ja kenen toimesta palvelut rajoitetaan. Joka tapauk-

nessa kolmannen sektorin merkitys maaseudun palvelujen tuottajana tulee kasvamaan. (Sirkkala, R. 2006. 16)

8.3 Haasteet ja epävarmuustekijät

Elämme edelleen yhdyskuntarakenteen murrosaikaa. Julkisen tahon pyrkimys olisi vähentää kuntien lukumäärää huomattavasti. Varmaa tulevaisuudessa on ainoastaan se, että kylätason merkitys kasvaa, kehittyi hallinto mihin suuntaan vaan. (Katajamäki, H. 2009). Hallinnon muutokset ja paras hanke näyttäytyy kyläasiamiehille uhkana, koska nämä muutokset keskittävät palveluja etenkin kouluja, yhä kauemmas (Koski, E.2009). Maaseudun vaikuttavimmiksi epävarmuustekijöiksi nousee energian hinta, globalisaatio, Suomen kilpailukyky, ja kuntien ja palvelujen rahoitus. Varmimmat kehityskulut ovat maaseudun elinkeinorakenne, yrittäjyys, maaseutuväestön sukupuolirakenne ja ikärakenteen muutokset. (Suomen maaseutu 2015. 2006. 1). Aluekehittäminen etenee yleensä niin, että kun kunnat säästävät, palvelut pakenivat maaseudulta, koska väestöpohja ei riitä turvaamaan perinteisiä markkinatalouteen pohjautuvia palveluja. Tämä on se tilanne, jossa turvaututaan kolmannen sektorin toimijoihin, koska ne voivat sekä tuottaa esimerkiksi hyvinvointipalveluita, että työllistää alueen asukkaita. (Kylätalous, yhteisötalouden käsikirja. 2004. 3, 7)

Maaseutupoliittinen järjestelmä kaipaa kehittämistä ja selkeästi nykyistä vahvemman aseman hallinnossa. Valtakunnan tasolla maaseutupoliittisia toimia ohjaa Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä YTR. Maaseutupolitiikka kuuluu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan. OECD:n tutkimuksen mukaan toiminnan kuulumisen sektoriministeriön alaisuuteen ei ole useinkaan paras vaihtoehto. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteuttaminen mmm:n alaisuudessa vähentää ohjelmalle tyypillistä poikkihallinnollista näkökulmaa. Valitettavan usein tilanne näyttäytyy niin, että maaseutupoliittiset kysymykset jäävät maatalouspoliittisten linjausten varjoon ja toissijaiseen asemaan myös rahoituksen kohdentamisessa. (Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi. 2009. 17, 22)

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Nyt Jyväskylä ry on käynnistänyt Kylä Kiinnostaa hankkeen, jo siitä voi päätellä että yhdistyksellä on mahdollisuus vastata kyliltä nousseisiin kehittämistarpeisiin. Olen seurannut toimintaryhmän tiedotusta, ja valitettavan vähän tietoa hankkeesta tai muusta toimintaryhmätyöstä pääsee alueen lehtiin, radioon tai alueuutisiin. Kyläkysely toi sen vastauksen asetettuun ongelmaan mitä odotettiin, se johtuu joko siitä että asia todella on niin, tai sitten kysely oli lähtökohtaisesti laadittu tiettyyn suuntaan johdattelevaksi ja kohdennettu hanketoimintaan myönteisesti suhtautuville henkilöille.

Kysely kuitenkin kertoi sen, että kyläsuunnitelmien laatimis- ja päivittämistarpeita on niin paljon, että niitä kannattaa ryhtyä ohjatusti laatimaan. Kyläsuunnitelmapiirityöprosessi kokoaa kyläläisten ajatukset yhdeksi yhtenäiseksi tuotokseksi, mikäli se on huolella johdettu. Prosessi alkaa ja loppuu ja on tarkasti suunniteltu, pajamuotoinen kyläsuunnittelu on välineenä suhteellisen helppo ja toimiva. Tässäkin yhteydessä on ensiarvoisen tärkeää saada suunnitelman taakse riittävän kattava määrä kylän asukkaita ja toimijoita, muuten se ei ole koko kylän suunnitelma vaan pahimmassa tapauksessa kyläyhdistyksen puheenjohtajan näkemys kylän tulevaisuudesta. (Välisalo, T. 2009)

Hyvin laadittu kyläsuunnitelma on hyödyntämiskelpoinen. Kyläläisten tulee valita mikä on heidän tarpeisiinsa sopiva ratkaisu, joillekin alueille mainosmainen suunnitelma on hyvä, jonnekin taas kaavoituksen ohjaamiseen tarkoitettu suunnitelma. Jo kyläsuunnittelupajoissa osallistujat pääsevät visioimaan kylän kehitystä ja saavat melko varmasti uusia näkökohtia. Koko maanlaajuisesti ajatellen kuntarakenne on murroksessa ja uudet maantieteellisesti suuret kunnat kohtaavat aivan uudenlaisia haasteita. Hiljainen tieto jää haja-asutusalueille suuren kunnan byrokratian rattaat toimivat kankeasti eikä samanlainen palvelurakenne tai kaavoitusperiaatteet toimi kasvukeskuksissa ja asuinmaaseudulla.

10 POHDINTA

Aiheena opinnäytetyö oli erittäin haastava ja mielenkiintoinen. Tietoa on kyllä tullut paljon lisää, kun on sitä kaivanut netistä ja kirjallisuudesta. Tiedon etsimiseen onkin mennyt paljon aikaa, kylätoimintaan liittyy hyvin erilaisia näkemyksiä ja erityyppisiltä arvopohjilta nousevat näkemykset saattavat olla jopa vastakkaisia keskenään. Näiden erilaisten näkemysten välistä löysin oman henkilökohtaisen näkemykseni maaseudun kehittämistoimista.

Kylätoiminnan kehittämiseksi on tarvetta, mutta toimintaryhmä yksin ei välttämättä ole se taho joka voi aluekehittämistä viedä nykyisillä resursseilla eteenpäin. Kyselyllä tavoitettiin vain niitä ihmisiä, jotka ovat muutenkin mukana hanke-, ja kylätoiminnassa. Tärkeää olisi ollut tavoittaa ne ihmiset, jotka syystä tai toisesta eivät ole aktivoituneet. Hyvin usein kylillä on muutama aktiivinen ihminen joiden ympärille koko toiminta henkilöityy, vaarana on se, että henkilökemiat eivät toimi ja sitä varten osa alueen toimijoista ja asukkaista jättäytyy kylätoiminnan ulkopuolelle. Vaarana on myös ikääntyvien aktiivien väsyminen, valitettavan usein toiminta loppuu kun primus motor ei enää jaksaa yhdistystä johtaa. Ongelma on siis kylätoiminnassa, kuten monessa muussakin yhdistystoiminnassa toimijoiden ikääntyminen ja nuoren väestön puuttuminen. Tätä ongelmaa pohditaan monissa yhdistyksissä mutta ratkaisun löytäminen näyttää lähestulkoon mahdottomalta.

Tutkimusmenetelmänä kysely ei ollut laadullisesti eikä määrällisesti onnistunut valinta. Kyläkyselyyn päädyttiin, koska se oli teknisesti helpoin ratkaisu. Huomattavasti luotettavan tuloksen olisi saanut teemahaastatteluilta joihin olisi yhdistetty kirjalliset kyselykaavakkeet. Kyselykaavakkeita olisi tullut käyttää kasvokkain toimijoiden kanssa, esimerkiksi osallistumalla kyläiltoihin, kyläyhdistysten kokouksiin ja muihin kylillä toteutettuihin tapahtumiin. Mikäli tiedonhankinta olisi toteutettu niin, että eri-ikäiset kyläläiset olisivat olleet kattavammin mukana, tuloksiin olisi saatu paremmin näkyviin tulevaisuuden toiminnan tarve ja suunta. Esimerkiksi niillä kylillä missä vielä on koulu, kyselyn olisi voinut viedä vanhempainiltoihin, jolloin lapsiperheiden tarpeet ja halukkuus kylätoimintaan olisi tullut aidosti esille. Vastaukset värittyvät aina vastaajan viitekehyksen mukaan, tämä kysely kohdistettiin henkilöille jotka jo entuu-

destaan ovat olleet joko hanketoiminnassa tai muussa kylätoiminnassa aktiivisesti mukana. Toisaalta kysely toimi myös heidän suuntaansa aktivoivana ja muistutti hanketoiminnan mahdollisuuksista.

Imagon kehittäminen ja tunnettuuden lisääminen on ensiarvoisen tärkeää jotta toiminta saadaan vakiintumaan ja jotta kuntien ja kaupungin päättävät elimet suhtautuisivat vakavasti kylätoimintaan. Jyväskylän kaupungissa on hyvin vähän maaseutuosaamista virkamiesten ja luottamushenkilöiden puolella. Toimintaryhmien tulisi vaatia yhteistoimintaa hallinnon kanssa esimerkiksi kaavoituskysymyksissä. Esimerkiksi Jyväskylän kaupungilla on jatkuvasti viireillä 2-3 osayleiskaavaa kyläalueella, näiden kaavojen valmistelussa olisi erittäin tärkeää kuulla myös kyläyhdistyksiä ja muita alueiden toimijoita. (Koivisto, T. Kaavoituksen ajankohtaisilta, 2010) Näiden kaavojen kehittämisen aikana kylätoimijoiden kuuleminen olisi välttämätöntä, ja tässä kohden toimintaryhmän olisi luonnollista toimia välittäjätahona.

Myös Keski-Suomen toimintaryhmien keskinäistä yhteistyötä olisi jämäköitettävä jotta ne voisivat luoda aluekehittämisen ja aluepolitiikan suuntaviivoja. Maakunnan kehittämissuunnitelmia laaditaan suuremmille alueille kuin yhden kunnan tai yhden toimintaryhmän alueelle. Ryhmien on valittava haluavatko ne olla rahanjakoautomaatteja ja muodostaa omat ohjelmansa ja tavoitteensa muiden asettamien puitteiden mukaisesti, vai nousevatko ne luomaan sitä suuntaa, jota esimerkiksi kunnat toteuttaisivat päätöksenteossaan. On aivan järjetöntä jos se taho jolla on paras tieto alueellisista olosuhteista, paikallisesta kaavoitustarpeesta ja infrastruktuurista jäävät kuulematta päätöksen teossa. Toivoisin että viimeistään seuraavalla ohjelmakaudella jokainen toimintaryhmä on näkyvämmiin esillä maaseutupolitiikan suunnannäyttäjänä.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen opetti hakemaan tietoa erilaisista lähteistä ja myös hyväksymään sen miten ihmiset puhuvat toistensa ohi ja voivat olla täysin erimieltä keinoista vaikka tavoite olisi sama. Aloittaessani tätä työtä, minulla oli jonkintasoiset tiedot hanketoiminnan mahdollisuuksista kyläkehittämisessä ja LEADER toimintatavasta. Tämän prosessin aikana olen mielestäni onnistuneesti hahmottanut oman näkemykseni kylätoiminnasta, sen tavoitteista ja merkityksestä sosiaalisen hyvinvoinnin tukemisessa se-

kä yhteisöllisyyden luomisessa asuinalueille. Kylätoiminta ei ole pelkkää puuhastelua ilman suurempia päämääriä ja toisaalta on tilanteita, joissa jo pelkkä vuorovaikutuksen syntyminen on tavoite sinänsä.

Tiedonhankintamenetelmän valinta mielestäni epäonnistui jossain suhteessa, mutta palveli tarkoitustaan mikäli tarkoitukseksi katsotaan Jyväskylän hallituksen vakuuttaminen Kylä Kiinnostaa hankkeen tarpeellisuudesta. Ja tarpeellisena sen näen itsekin. Mikäli jatkossa päädytään tekemään kyselytutkimusta, mietin tarkkaan muut vaihtoehdot ja sen miten kysely kannattaa laatia jotta se olisi mahdollisimman vähän ohjaava. Myös se, onko riittävästi osoitetietoja joita voi kyselyn lähettämiseen käyttää tulee tarkistaa ennen kun menetelmä valitaan.

LÄHTEET

A 455/ 2010, Valtioneuvoston asetus maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Viitattu 14.2.2011. Valtion säädöstietopankki Finlex. [Http://www.finlex.fi](http://www.finlex.fi), ajantasainen lainsäädäntö.

Asuinmaaseutu 2007–2010, Maaseutuasumisen kehittämisohjelma, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja 2a/2007, Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy

Avain vaikuttamiseen, Leader-toimintaryhmät, Mannersuomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013

Bergström, H. 2009. Osallistuva kylä – kylätoimijoiden koulutus 19.11.2009. Varjolan tila, Kuusa.

Häme, L, Ponnikas, J. 2009. Arki ja käytäntö; toimintaryhmätyö. Koulutus 19.–20.10.2009 Oulu, järjestäjänä Maaseutuverkostoyksikkö.

Häme, L, Ponnikas, J. 2009. Ideologia ja teoriaa; toimintaryhmätyön perusteet. Koulutus 19.–20.10.2009 Hämeenlinna, järjestäjänä Maaseutuverkostoyksikkö

Häme, L, Ponnikas, J. 2009. Jotain järkeä tässä on; Toiminnan ohjaus ja arviointi. Koulutus 15.–16.3.2010. Helsinki, järjestäjänä Maaseutuverkostoyksikkö

Häme, L, Ponnikas, J. 2009. Meillä on valta ja vastuu; Hallitustyöskentely ja tiedotus. Koulutus, 19.–20.4.2010. Hämeenlinna, järjestäjänä Maaseutuverkostoyksikkö

Katajamäki, H. 2009. Osallistuva kylä – kylätoimijoiden koulutus. 19.11.2009 Varjolan tila, Kuusa.

Koski, E. 2009. Osallistuva kylä – kylätoimijoiden koulutus 20.11.2009.
Varjolan tila, Kuusa

Kuhmonen, T. 2010. Ohjelmatakkoot. Keski-Suomen Kylät ry. Maaseutupolitiikka tarvitsee ohjelmia. 10.6.2010, Lievestuore
Kylien elinolot paremmiksi yhteistoimin. Toim. H. Hausen, L. Häme ja M. Saloranta M. 2006. Suomen Kylätoiminta ry:n julkaisu 1/2006. Kuopio: Suomen Graafiset Palvelut

Kyläkaavoitus, Yleiskaava maaseuturakentamisen ohjaamisessa. 2009.
Ympäristöministeriö, Yliopistopaino.

Kylätalous, yhteisötalouden käsikirja. Toim. M. Lukkarinen 2004. Suomen Kylätoiminta ry. Kuopio: Suomen Graafiset Palvelut Oy

Leadertoiminnan käytäntö Suomessa. Maa- ja metsätalousministeriön ohjeet, www.mmm.fi, viitattu 3.5.2011

Maaseudun kehittämisohjelmat, www.maaseutu.fi, Viitattu 3.5.2011

Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi, Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2007–2013. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 6/2009. 2009. Sastamala: Vammalan Kirjapaino Oy

Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi, Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko eduskunnalle, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 8/2009. 2009. Sastamala: Vammalan Kirjapaino Oy

Miten kylät palvelevat, Suomen Kylätoiminta ry:n julkaisu 2/2006. 2006. Loimaa: Priimus Paino Oy

Nieminen K. 2010. Kyläparlamentit osallistumisen ja suoran vaikuttamisen kanavina. Oulun Yliopisto, Kajaanin kehittämiskeskus, REDEC. Working Papers 73. Oulun Yliopistopaino, Oulu: Oulun yliopistopaino

Näin tehtiin maaseudun kehittämissuunnitelmat 2000–2006. 2008. Maa- ja metsätalousministeriö. Porvoo: Painoyhtymä Oy 2008

Pekkarinen, S. 2009. Kylien välinen yhteistyö ja kehittämishankkeet, 7.11.2009, Vesangan kylätalo Rientola.

Suomalainen Leader / Leader i Finland / The Finnish Leader. Toim. M. Voutilainen. 2008. Toimintaryhmien Verkostoyksikkö, Suomen Kylätoiminta ry. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy

Suomen maaseutu 2015, Maaseudun kehittämistyön toimintaympäristön tulevaisuus, Suomen maaseutu 2015 – skenaarioprojektin raportti. 2005. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä ja Maa- ja metsätalousministeriö. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy

Tiedotussuunnitelman laatimissuunnitelmat, www.mansikkary.fi viitattu 3.5.2011

Vasara, P. 2005. Jyväskylän toiminta-alueen kehittämistarpeet – kyselyn tulokset, 2005

Verkostokyläohjelma.. www.keskisuomenmaaseutu.fi/ Viitattu 3.5.2011

Välisalo, T. 2009. Osallistuva kylä – kylätoimijoiden koulutus 19.11.2009. Varjolan tila, Kuusa

11 LIITTEET

LIITE 1 KYLÄKYSELY

LIITE 2 KOOSTE KYLÄKYSELYN VASTAUKSISTA

LIITE 3 TIEDOTUSSUNNITELMA

LIITE 1 KYLÄKYSELY

KYSELY KYLÄN KEHITTÄMISTÄ VARTEN

Tällä kyselyllä kartoitetaan asukkaiden ja muiden toimijoiden mielipiteitä omasta kylästään. Mitkä asiat ovat hyvin ja mitkä asiat kaipaisivat parantamista? Kyselyn vastauksia haetaan kylän kehittämistä ja mahdollisten yhteishankkeiden käynnistämistä. Vastaamalla osallistut oman kylän tulevaisuuden suunnitteluun! Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan S-ryhmän 50€ lahjakortti.

Palautathan kyselyn viimeistään 22.4.2010 mennessä oheisessa palautuskuoressa.

Yhteistyöterveisin

A. VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

Kylä: _____

Kunta: _____

Olen (voit valita useita vaihtoehtoja):

kyläyhdistyksen jäsen

kyläyhdistyksen hallituksen / johtokunnan jäsen

muun kylällä toimivan yhdistyksen jäsen

muun kylällä toimivan yhdistyksen hallituksen / johtokunnan jäsen

minkä: _____

yrittäjä

asukas

muu, mikä?

Olen

alle 25

25-39

40-59

yli 60

B. KYSYMYKSIÄ KYLÄN TILASTA JA TARPEISTA

Onko kylällemme tehty tai päivitetty kyläsuunnitelma viimeisen kolmen vuoden aikana?

Kyllä, suunnitelma on tehty / päivitetty vuonna__

Ei__

En tiedä__

Mihin kyläsuunnitelmaa voisi mielestänne hyödyntää (voit valita useita vaihtoehtoja)?

kylän hankkeiden käynnistämiseen

kylän tulevaisuuden suunnittelutyökaluksi

kylän vahvuuksien tunnistamiseen

kylän palveluiden lisäämiseen

kylän palveluiden säilyttämiseen

työkaluksi kunnan päätöksenteon suuntaan

uusien asukkaiden tai yrittäjien saamiseksi kylään

muuhun, mihin:

Mitkä ovat mielestäsi kylän valtit?

Mitkä asiat kaipaisivat kehittämistä?

Mitä palveluja tai harrastustoimintaa kaipaavat kylälle?

Olisitko valmis maksamaan näistä palvelusta?

kyllä

en

Olisitko valmis tuottamaan jotakin palvelua kylälle (esim. perhepäivähoitaja tai kylätalkkari tms.)?

kyllä, mitä palveluja?

en

C KYLÄN VIESTINTÄ JA TIEDOTUS

Onko kylällä omat nettisivut?

kyllä

ei

en tiedä

Jos on, käytätkö niitä?

viikoittain

kuukausittain

harvemmin

en käytä sivuja lainkaan

Miten kylä ja kyläyhdistys tiedottavat?

kylälehti

ilmoitustaulu

kyläkirje

sähköinen kyläkirje / tiedote

blogi

facebook

Kylän palveluista, tapahtumista ja kylällä toimivista yrittäjistä on saatavissa tietoa

Hyvin

Kohtalaisesti

Heikosti

Millä tavalla toivoisit saavasi tietoa kylän tapahtumista ja palveluista?

kotiin jaettavilla tiedotteilla

kylän nettisivujen kautta tai sähköpostilla

paikallislehden seurapalstailmoituksista

yhteisissä asukasilloissa

muuten, miten _____

D KYLÄN TULEVAISUUS

Mitä konkreettisia toimia tarvittaisiin kylän kehittämiseksi ja asumisviihtyvyyden lisäämiseksi?

Miten kyläsi voisi houkutella lisää yrittäjiä?

Olen halukas vuokraamaan tai myymään (voit valita useita vaihtoehtoja):

työtilan

koneen

laitteen

veneeseen

laituripaikan

jonkin muun, minkä?

en halua vuokrata tai myydä mitään

Haluatko kehittää yhteistyömuotoja kuntapäätäjien kanssa?

kyllä

ei

en tiedä

Millaisista yhteistyömuodoista olisit kiinnostunut?**Minkälaisiin talkootöihin olisit valmis osallistumaan?**

rakentaminen

maisemanhoito

lasten kerhotoiminnan järjestäminen

nuorisokahvilan aukipito

juhlien ym. järjestäminen

tietotekninen tuki

nettisivujen päivittäminen

tekstin kirjoittaminen nettisivuille

lastenhoidon palvelusrinkiin osallistuminen

yhdistys- tai hanketoimintaan osallistuminen

kyläsuunnitelman tekemiseen osallistuminen

muu, mikä? _

en halua osallistua talkootöihin

Kiinnostaako sinua kylän kehittäminen hanketoiminnalla (voit valita useita vaihtoehtoja)?

kylän omalla hankkeella

osallistumalla yhteishankkeeseen

en ole kiinnostunut hanketoiminnasta

Vapaa sana:

Voit halutessasi vastata myös nimelläsi, jolloin saadaan samalla kerättyä tiedot henkilöistä, jotka ovat valmiita esim. myymään rakennuspaikkoja tai osallistumaan erilaisiin talkoisiin kylän kehittämiseksi.

Nimi ja yhteystiedot _____

KIITOS!

LIITE 3 TIEDOTUSSUUNNITELMA

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kylä kiinnostaa hankkeen tiedotussuunnitelma

kohderyhmä	viestinnän aihe	tiedottamisen ajankohta	tiedottamisen välineet	tiedottamisen vastuhenkilö
hankealueen kyläyhdistykset ja muut yhdistykset	hankkeen alkaminen, yhdistysten osallistuminen	ennen hankkeen alkua	sähköposti, kotisivut, lehti-ilmoitukset	Jyväskylän toiminnanjohtaja
suuri yleisö	kylätoimintajärjestelmän kehittäminen	jatkuvasti, painottuen tapahtumiin	lehti-ilmoitukset, tiedotustilaisuudet	hankekoordinaattori
Jyväskylän kaupungin hallitus ja toimihenkilöt	hankkeen eteneminen	säännöllisesti	hallituksen kokoukset	hankekoordinaattori
viranomaiset ja luottamushenkilöt	yhteistyö kylätoimijoiden kanssa	tapahtumien valmisteluvaiheessa	tiedotteet, puhelinkeskustelut, vierailut relevanteissa lautakunnissa	hankekoordinaattori
yhteistyötahot	hankkeen eteneminen, yhteiset tilaisuudet	tarpeen mukaan tilaisuuksia ennen	sähköposti, aktivointitilaisuudet, tiedotteet	hankekoordinaattori, toiminnanjohtaja
muut toteuttajat	hankkeen eteneminen ja tavoitteiden saavuttaminen	säännöllisesti, esimerkiksi kerran kuussa	yhteispalaverit, sähköpostikokoukset, tiedotteet	toiminnanjohtaja ja hankekoordinaattori
ELY-keskus, rahoittaja	maksatushakemukset	maksatuskautittain	puhelinkeskustelut, palaverit	taluspäällikkö
hankkeen hallinnoijat ja osatoteuttajat	viranomaisohjeiden muutokset, raportointiin liittyvät seikat	tarpeen mukaan mikäli muutoksia tulee	tiedotteet ja tiedotuspalaverit	taluspäällikkö, toiminnanjohtaja ja koordinaattori

